



B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Ekonomist
Modul: Računovodja – Računovodstvo za gospodarstvo

**PRIMERJALNA ANALIZA POSLOVANJA Z
RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI DVEH
PODJETIJ**

Mentorica: mag. Erna Štefe
Lektorica: Ana Peklenik, prof. slov.

Kandidatka: Mojca Markun

Kranj, april 2014

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici mag. Erni Štefe za vso strokovno pomoč in nasvete pri izdelavi diplomske naloge.

Zahvaljujem se tudi lektorici Ani Peklenik, ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Posebna zahvala pa gre moji družini, ki me je podpirala in mi stala ob strani v času moje odsotnosti. Hvala.

IZJAVA

»Študentka Mojca Markun izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Erne Štefe.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Cilj vsakega podjetja je uspešno poslovanje oziroma poslovanje z dobičkom. Čeprav opravljajo enako dejavnost, pri poslovanju niso enako uspešna, zato se postavlja vprašanje, zakaj so nekatera uspešnejša od drugih. Podjetje je poslovni sistem, ki posluje v stalno spreminjajočem se in konkurenčnem okolju, njegovo poslovanje se pri tem srečuje s številnimi izzivi, ki zahtevajo od njega hitre in preudarne odločitve, te pa morajo zagotoviti čim večjo uspešnost poslovanja in ekonomsko stabilnost podjetja.

Analiza poslovanja je dejavnost, ki omogoča presoditi ekonomski položaj podjetja, to je njegovo učinkovitost, uspešnost, premoženjsko in finančno trdnost. Privede nas k osnovi za ukrepanje glede prihodnjega poslovanja podjetja. Analiza z računovodskimi kazalniki spada med najpogostejše metode za analiziranje računovodskih izkazov, zato smo v diplomski nalogi z računovodskimi kazalniki analizirali poslovanje dveh primerljivih podjetij. Analizo smo opravili za leti 2011 in 2012. Pri analiziranju računovodskih podatkov ne obravnavamo celotnega podjetja, temveč le tisti del, ki ga lahko zajamemo in opišemo z računovodskimi podatki, te pa dobimo v računovodskih izkazih. Na podlagi opravljene analize z računovodskimi kazalniki smo podali predlagali odločitve za boljše poslovanje podjetij v prihodnje.

KLJUČNE BESEDE

- računovodski izkazi
- računovodski kazalniki
- analiza s kazalniki
- izboljšave poslovanje

ABSTRACT

Every company strives for successful business operation that delivers profits. However, companies operating in the same industry are not equally successful and it is reasonable to ask why that happens. A company is a business system in an ever-changing and competitive environment; its accounting service is facing numerous challenges along the way, which require rapid and careful decisions to ensure maximum business effectiveness and economic stability of the company.

Business analysis is a process enabling the evaluation of the company's economic situation including its effectiveness, success and financial soundness. It provides a basis for introducing measures pertaining to future business operation of the company. Ratio analysis is one of the most commonly applied methods for analyzing financial statements. To this end, the thesis analyses, which was conducted for the years 2011 and 2012, does not consider the entire company, but only the section which is substantiated by accounting data from financial statements. Based on the ratio analysis we proposed possible decisions to be taken in the future for better business operation of the company.

KEYWORDS

- financial statements
- accounting ratios
- ratio analysis
- improved business operation

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	PREDSTAVITEV PROBLEMA	1
1.2	CILJ DIPLOMSKE NALOGE	2
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE.....	2
1.4	METODE DELA	2
2	RAČUNOVODSKI IZKAZI	3
2.1	BILANCA STANJA	3
2.2	IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	5
3	RAČUNOVODSKI KAZALNIKI	7
3.1	OPREDELITEV RAČUNOVODSKIH KAZALNIKOV.....	7
3.2	ANALIZA S KAZALNIKI.....	8
3.3	KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA	10
3.3.1	Stopnja lastniškosti financiranja	10
3.3.2	Stopnja dolžniškosti financiranja	11
3.3.3	Stopnja razmejenosti financiranja.....	11
3.3.4	Stopnja dolgoročnosti financiranja.....	11
3.3.5	Stopnja kratkoročnosti financiranja.....	12
3.3.6	Stopnja osnovnosti kapitala.....	12
3.3.7	Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja	12
3.4	KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA.....	13
3.4.1	Stopnja osnovnosti investiranja	13
3.4.2	Stopnja obratnosti investiranja	13
3.4.3	Stopnja dolgoročnosti investiranja.....	14
3.4.4	Stopnja kratkoročnosti investiranja.....	14
3.5	KAZALNIKI VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA	14
3.5.1	Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	15
3.5.2	Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev	15
3.5.3	Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev	15
3.5.4	Hitri koeficient	16
3.5.5	Pospešeni koeficient	16
3.5.6	Kratkoročni koeficient.....	17
3.6	KAZALNIKI OBRAČANJA SREDSTEV	17
3.6.1	Koeficient obračanja obratnih sredstev.....	18
3.6.2	Koeficient obračanja zalog materiala.....	18
3.6.3	Koeficient obračanja zalog proizvodov	18

3.6.4	Koeficient obračanja terjatev do kupcev	19
3.6.5	Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev	19
3.7	KAZALNIKI GOSPODARNOSTI	20
3.7.1	Koeficient gospodarnosti poslovanja	20
3.7.2	Koeficient celotne gospodarnosti.....	20
3.8	KAZALNIKI DONOSNOSTI.....	21
3.8.1	Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE)	21
3.8.2	Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA)	21
3.9	SISTEM POVEZANIH KAZALNIKOV	22
4	ANALIZA PODJETJA PAVLIN D.O.O. IN PODJETJA X D.O.O.....	25
4.1	PREDSTAVITEV PODJETJA PAVLIN D.O.O. IN PODJETJA X D.O.O. ..	25
4.2	ANALIZA PODJETJA PAVLIN D.O.O. IN PODJETJA X D.O.O. Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI.....	26
4.2.1	Kazalniki stanja financiranja	27
4.2.2	Kazalniki stanja investiranja	29
4.2.3	Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja	29
4.2.4	Kazalniki obračanja.....	32
4.2.5	Kazalniki gospodarnosti	33
4.2.6	Kazalniki donosnosti	35
5	PRIMERJALNA ANALIZA OBRAVNAVANIH PODJETIJ.....	36
6	ZAKLJUČEK	38
	LITERATURA IN VIRI	40
	SEZNAM PRILOG.....	41
	KAZALO SLIK	41
	KAZALO GRAFOV	41
	KAZALO TABEL.....	42

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

Podjetje je poslovni sistem, ki ustvarja poslovne učinke v obliki proizvodov in storitev. S prodajo teh in s pomočjo pravilno vodene politike poslovanja doseže maksimalen učinek. Poslovanje podjetja se ne odvija vedno po načrtanem planu. Pogosto prihaja do raznih odstopanj od želenega, zato moramo spoznati vzroke, da bomo nastale probleme lahko odpravili ter jih preprečevali v nadaljnjem poslovanju, dobre odločitve pa bomo ponovili ali izboljšali.

V podjetjih je prisotna entropija, to je težnja po razpadanju, ki jo povzročajo številna notranja protislovja, ta pa nenehno rušijo osnovna načela delovanja. Zato jih je mogoče le z usmerjanjem in uravnavanjem obdržati ter krepiti, tako da ustvarjajo učinke, ki presegajo napore za njihove nastanke. V ekonomskem jeziku to pomeni, da je osnovno načelo delovanja doseči smoter in cilje poslovanja. Da dosežemo skupne smotre in cilje poslovanja, so potrebni veliki napori in energija v obliki nenehnega organiziranja in preučevanja vseh delov. V vsakem podjetju so prisotni materialni, denarni in informacijski procesi, ki morajo biti ubrani, da lahko vsak posamezno in vsi skupaj neovirano delujejo (Koletnik, 1995, str. 21).

V današnjem času morajo imeti podjetja zelo dobro razvito informacijsko funkcijo, ta namreč zbira podatke o podjetju in tako podjetje dobi določene informacije, ki so zelo pomembne za uspešno poslovanje podjetja. Te informacije je potrebno proučiti, primerno prikazati, analizirati, ugotoviti odmike in vzroke, ki so takšno stanje povzročili, ter jih ustrezno opredeliti (Berkopec, 2006, str. 1).

Podatki iz računovodskih izkazov pogosto ne dajo dovolj informacij o uspešnosti in položaju podjetja. Zato moramo podatke iz računovodskih izkazov primerjati s podatki poslovanja podjetja v preteklih letih ali s podatki o poslovanju podjetij v isti gospodarski panogi. Tako dobimo celotno sliko spreminjanja gospodarskih kategorij in na podlagi tako pridobljenih informacij ocenimo prihodnja gibanja in vplive na poslovanje podjetja (Šmelcer, 2007, str. 7).

Z računovodskimi izkazi želimo prikazati ekonomsko sliko podjetja. Ta kaže vrsto in obseg uporabljenih sredstev in priskrbljenih virov ter uspešnost, to je korist, ki jo ima lastnik od naloženega denarja in poslovnega napora (Koletnik, 1997, str. 98).

1.2 CILJ DIPLOMSKE NALOGE

Namen naloge je analizirati poslovanje z računovodskimi kazalniki dveh primerljivih podjetij. Analizo smo opravili za leti 2011 in 2012. Cilj naloge je bil na podlagi analize ugotoviti razlike med vrednostmi računovodskih kazalnikov dveh primerljivih podjetij. Nadaljnji cilj naloge je bil ugotoviti, ali je mogoče na podlagi računovodskih kazalnikov sklepati, zakaj je neko podjetje boljše od drugega. Na podlagi opravljene analize in primerjave smo podali predloge za boljše poslovanje.

1.3 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

Pri analizi poslovanja podjetja smo uporabili le javno objavljene podatke oziroma računovodske izkaze podjetja. Zaključki temeljijo na predpostavki, da so podatki v računovodskih izkazih pošteni in resnični. Na podlagi rezultatov smo lahko podali predloge za izboljšanje poslovanja le v obravnavanih podjetjih.

1.4 METODE DELA

Diplomska naloga je vsebinsko razdeljena na dva dela. Teoretični del temelji na metodi deskripcije¹, s katero smo iz strokovne literature povzeli predstavitev računovodskih izkazov in teoretične predpostavke o analizi z računovodskimi kazalniki. V praktičnem delu smo uporabili znanje iz teoretičnega dela. Najprej smo na kratko opisali izbrani podjetji ter ju z metodo analize s pomočjo računovodskih kazalnikov analizirali. Z metodo komparacije smo primerjali njuno poslovanje v letih 2011 in 2012. Za potrebe analize smo uporabili podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida iz podatkovne zbirke IBON-a ter interno gradivo podjetja (bilanco stanja, izkaz poslovnega izida za leti 2011 in 2012).

¹ *Deskripcija – lat. description, pomeni predstavitev.*

2 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Računovodstvo daje najcelovitejše in najpopolnejše znanje o gospodarjenju poslovne osebe. Računovodski izkazi so temeljna spričevala o gospodarjenju. Premoženjsko-finančno sliko kažejo v bilanci stanja, uspešnost pa v izkazu poslovnega izida in v izkazu denarnega izida. S proučevanjem podatkov v računovodskih izkazih in v dodatnih razkritjih, ki so sestavina obdobjnih poročil, odkrivamo morebitne pomanjkljivosti v učinkovitosti, gospodarnosti in uspešnosti poslovanja, v plačilni sposobnosti ter v stanjih in spremembah sredstev in virov sredstev poslovnih oseb. S proučevanjem izkazov prispevamo k preglednosti, razumljivosti in nedvoumnosti celovite slike gospodarskega delovanja in položaja. To je v pomoč posameznikom, ki usmerjajo in uravnavajo to delovanje ali želijo iz drugih razlogov imeti to znanje (Koletnik, 2006, str. 125).

Računovodske izkaze kot celoto predstavljajo:

- bilanca stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz denarnih tokov,
- izkaz gibanja kapitala.

Vodstvu podjetja ter njegovim upnikom in vlagateljem sta na razpolago računovodski izkaz, ki kaže finančno stanje podjetja na izbrani dan (bilanca stanja), in računovodski izkaz, ki predstavlja prihodke in odhodke ter s tem dobiček obračunskega obdobja (izkaz uspeha) (Duhovnik, 1995, str. 26).

Podatke za izračun analize izbranega podjetja z računovodskimi kazalniki smo dobili iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida, zato ju podrobneje predstavljamo v nadaljevanju.

2.1 BILANCA STANJA

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov v določenem trenutku (na koncu poslovnega leta ali medletnega obdobja), za katero se sestavlja (SRS 24, 2006).

Bilanca stanja je računovodski izkaz, ki kaže višino in strukturo sredstev in obveznosti do virov sredstev podjetja v določenem trenutku. Prikazuje premoženje, s katerim podjetje razpolaga na določen dan, in vire financiranja, s katerimi podjetje financira to premoženje. Če jo gledamo s finančnega zornega kota, lahko sredstva opredelimo kot naložbe, obveznosti do virov sredstev pa kot vire financiranja teh naložb. Bilanca stanja ima dve strani, kjer je vrednost aktive vrednostno vedno

enaka pasivi, govorimo o bilančnem ravnotežju. Bilanca stanja je tudi kumulativni računovodski izkaz, saj je končna bilanca stanja nekega poslovnega leta istočasno tudi začetna bilanca stanja naslednjega poslovnega leta (Hočevar in Igličar, 1997, str. 51–52).

Na prvi aktivni strani bilance stanja so sredstva vsebinsko razdeljena po načelu likvidnosti. Najprej so prikazana tista sredstva, ki so najbolj oddaljena od likvidnih sredstev, na koncu pa so najbolj likvidna sredstva. To pomeni, da so najprej prikazana stalna in nato gibljiva sredstva, znotraj katerih bomo najprej prikazali zaloge in na koncu denarna sredstva. Sredstva so v denarni merski enoti izražene stvari, pravice in denar, s katerimi premoženjskopravno razpolaga podjetje (Hočevar in Igličar, 1997, str. 52).

Sredstva podjetja so v bilanci stanja razdeljena na (SRS 24, 2006):

1. Dolgoročna sredstva – stvari in pravice, ki v poslovnem procesu prenašajo svojo vrednost na poslovne učinke in se v svojo prvotno obliko praviloma vračajo v obdobju, daljšem od enega leta. Dolgoročna sredstva so razvrščena na:
 - neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve,
 - opredmetena osnovna sredstva,
 - naložbene nepremičnine,
 - dolgoročne finančne naložbe,
 - odložene terjatve za davek.
2. Kratkoročna sredstva – stvari, pravice in denarna sredstva, ki se zaradi sodelovanja v poslovnem procesu porabijo in se v prvotno obliko vrnejo v obdobju, krajšem od enega leta. Kratkoročna sredstva so razvrščena na:
 - sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo,
 - zaloge,
 - kratkoročne finančne naložbe,
 - kratkoročne poslovne terjatve,
 - denarna sredstva.
3. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve.

Na drugi, pasivni strani bilance stanja so postavke razvrščene po obliki obveznosti do virov sredstev, ki jih razporejamo po načelu zapadlosti. Po zapadlosti so dolgovi razvrščeni med dolgoročne in kratkoročne obveznosti. Pasiva predstavlja obveznosti do virov sredstev oziroma od kod ta sredstva izvirajo. Temeljno načelo je, da lahko podjetje razpolaga le s tolikšnimi sredstvi, kolikor znašajo obveznosti zanje (Hočevar in Igličar, 1997, str. 53).

Obveznosti do virov sredstev so v bilanci stanja razdeljene na (SRS 24, 2006):

1. Kapital – trajen vir financiranja, ki so ga v podjetje vložili lastniki ali pa je nastal z uspešnim poslovanjem podjetja. Sestavljajo ga:

- vpoklicani kapital,
 - kapitalske rezerve,
 - rezerve iz dobička,
 - presežek iz prevrednotenja,
 - preneseni čisti poslovni izid,
 - čisti poslovni izid poslovnega leta.
2. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev – pasivne časovne razmejitev so obveznosti, ki so nastale na podlagi odloženih prihodkov. Časovne razmejitev omogočajo enakomernejše izkazovanje poslovnega izida v posameznih obdobjih.
3. Dolgoročne obveznosti:
- dolgoročne finančne obveznosti,
 - dolgoročne poslovne obveznosti,
 - odložene obveznosti za davek.
4. Kratkoročne obveznosti:
- obveznosti, vključene v skupine za odtujitev,
 - kratkoročne finančne obveznosti,
 - kratkoročne poslovne obveznosti.
5. Kratkoročne pasivne časovne razmejitev.

Bilance stanja so po obliki in vsebini predpisane z gospodarskimi predpisi, ki jih dopolnjujejo s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Temeljno načelo zdravega poslovanja je, da imamo primerno sestavo sredstev in obveznosti do virov, kar pomeni, da je sestava vseh sredstev in obveznosti do virov sredstev čim bolj usklajena s poslovnimi nalogami in cilji. Brez ustrezne sestave ne moremo ustvarjati želenih učinkov. Porušeno razmerje med sredstvi in viri sredstev se sčasoma pokaže z znaki nezdravega poslovanja, ki ima za posledico neuspešnost poslovnega rezultata, stečaj ali celo likvidacijo (Šmelcer, 2007, str. 11).

2.2 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Poslovni izid je razlika med prihodki in odhodki v obračunskem obdobju. Če je razlika pozitivna, je končni rezultat dobiček, če je negativna, pa je rezultat izguba. Z izkazom poslovnega izida torej želimo preučiti uspešnost poslovanja podjetja. Izkaz poslovnega izida ima obliko stopenjskega zaporednega izkaza poslovnega izida in je lahko sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik (različica I in II) v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (SRS 19, 2006).

Med prihodke in odhodke prištevamo poslovne dogodke ob njihovem nastanku in ne ob njihovem plačilu. Izkaz poslovnega izida temelji na zaračunani in ne plačani realizaciji (Hočevar in Igličar, 1997, str. 55).

Prihodke v izkazu poslovnega izida opredeljujemo kot (SRS 18, 2006):

- povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanja sredstev (na primer denarja ali terjatev zaradi prodaje blaga),
- zmanjšanje dolgov (na primer zaradi opustitve njihove poravnave),
- dejavnike, ki preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Prihodke razčlenjujemo na:

1. Redne prihodke, ki pomenijo normalne prihodke pri poslovanju in jih razvrščamo na:
 - poslovne prihodke – to so prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki, povezani s poslovnimi učinki, ter prevrednotovalni poslovni prihodki,
 - finančne prihodke – to so prihodki od naložbenja in prevrednotovalni finančni prihodki.
2. Druge prihodke: te sestavljajo neobičajne postavke (izredni prihodki) in ostali prihodki, ki povečujejo poslovni izid.

Odhodke po v izkazu poslovnega izida opredeljujemo kot (SRS 17, 2006):

- zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanja sredstev (na primer zalog blaga zaradi prodaje),
- povečanje dolgov (na primer zaradi zaračunanih obresti),
- dejavnike, ki preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Odhodke razvrščamo na:

1. redne odhodke, ki so posledica normalnih pojavov pri poslovanju in so razdeljeni na:
 - poslovne odhodke – to so vračunani stroški v obračunskem obdobju, popravljeni za spremembo stroškov, ki se zadržujejo v zalogah poslovnih učinkov, nabavna vrednost prodanega blaga v trgovskih podjetjih ter prevrednotovalni poslovni odhodki,
 - finančne odhodke – to so odhodki iz financiranja in odhodki za naložbenje ter prevrednotovalni finančni odhodki;
2. druge odhodke – ti sestavljajo neobičajne postavke (izredni odhodki) in ostali odhodki, ki zmanjšujejo poslovni izid.

Slovenski računovodski standardi razvrščajo poslovni izid na dve glavni vrsti (SRS 19, 2006):

1. temeljne vrste poslovnega izida, ki so pomembne tako za notranje kot za zunanje uporabnike:

- poslovni izid (dobiček ali izguba) iz prodaje,
 - poslovni izid (dobiček ali izguba) iz celotnega poslovanja,
 - poslovni izid (dobiček ali izguba) iz rednega delovanja,
 - celotni poslovni izid (čisti dobiček ali čista izguba).
2. Druge vrste poslovnega izida, ki so pomembne za notranje uporabnike, zato jih podjetja podrobneje opredeljujejo sama:
- prispevek za kritje,
 - kosmati poslovni izid (kosmati dobiček ali kosmata izguba) iz celotnega poslovanja,
 - celotni poslovni izid (celotni dobiček ali celotna izguba) skupaj s finančnimi odhodki,
 - celotni poslovni izid (celotni dobiček ali celotna izguba) skupaj z deleži zaposlencev v njem,
 - dohodek (dodana vrednost).

Sam vpogled v izkaz poslovnega izida nam ne zadošča, da bi lahko ugotovili, ali je poslovni izid ugoden ali ne. Pri presojanju poslovne uspešnosti nas najbolj zanimajo poslovni prihodki, poslovni stroški, poslovni odhodki ter poslovni izidi iz rednega delovanja (Koletnik, 2006, str. 165).

Neposredna povezava med izkazom poslovnega izida in bilanco stanja je ustvarjeni poslovni izid tekočega leta. Ustvarjeni poslovni izid tekočega leta, ki je prikazan v izkazu uspeha, namreč povečuje kapital podjetja. Ustvarjeni poslovni izid pomeni dosežen rezultat poslovanja podjetja v določenem obdobju. Izkaz uspeha nam torej podrobneje prikazuje vzroke za doseženi poslovni izid v posameznem obdobju ter vzroke za povečanje (v primeru dobička) oziroma zmanjšanje (v primeru izgube) kapitala podjetja (Hočevar in Igličar, 1997, str. 59).

3 RAČUNOVODSKI KAZALNIKI

3.1 OPREDELITEV RAČUNOVODSKIH KAZALNIKOV

Računovodske kazalnike so začeli uporabljati kot sredstvo analize kratkoročne kreditne sposobnosti ob koncu 19. stoletja. Od tedaj so teoretiki in analitiki razvili mnoge kazalnike, namenjene različnim uporabnikom. Izračunavanje in ocenjevanje računovodskih kazalnikov sta v praksi nedvomno najpomembnejša analitična postopka. Opredelitev kazalnikov ni standardizirana, zato obstaja širok spekter možnih opredelitev kazalnikov, njihovega relativnega pomena in celo njihove možne razvrstitve v različne skupine (Duhovnik, 2003, str. 227, 232).

Računovodski izkazi vsebujejo pomembne informacije o finančnem položaju in uspešnosti podjetja. Ker absolutni podatki dajejo omejeno sliko o poslovanju podjetja, jih je treba analizirati in primerjati z drugimi, ki služijo kot standard. Za primerjanje računovodskih izkazov se uporabljajo podatki o preteklem poslovanju podjetja, načrtovanega poslovanja in podatki o poslovanju podjetij v isti gospodarski panogi (Hočevar in Igličar, 1997, str. 219).

Med pogoste pripomočke pri analiziranju in razlaganju izsledkov spadajo kazalniki, ki interpretirajo numerične informacije. Beseda kazalnik izvira iz latinske besede indicator, kar razumemo kot znak ali dokaz nekega stanja ali procesa, ki se je ali se bo odvijal v stvarnosti. Kazalnik doseže svoj namen, če se poveča verjetnost za doseganje cilja, zmanjša entropija pri doseganju cilja. Danes velja, da so ekonomski kazalniki v ožjem pomenu relativna števila raznovrstnih ali istovrstnih primerljivih števil, ki na racionalen način izražajo ekonomske procese in stanja (Koletnik, 1995, str. 39–40).

Danes poznamo mnogo različnih kazalnikov, ki so namenjeni različnim uporabnikom. Izračunavanje računovodskih kazalnikov je v praksi zelo pogost analitični postopek. V računovodskih izkazih je na voljo zelo veliko podatkov in vsak je sam zase premalo informativen. Z izračunavanjem kazalnikov to pomanjkljivost odpravimo in dobimo vrednosti, ki so primerljive v času in prostoru. Pri računovodskem analiziranju pa ne sme manjkati besedna razlaga, saj številke ne zadoščajo le tistim, ki dobro poznajo vsebino analiziranih kategorij ter metodiko in tehniko analiziranja. Z računovodskimi kazalniki na pregleden in enostaven način informiramo uporabnike, ki se zanimajo za uspešnost poslovanja podjetja (Kavčič, 2002, str. 160).

3.2 ANALIZA S KAZALNIKI

Osnovna naloga računovodskega analiziranja je, da kontinuirano analizira poslovanje in na tej osnovi oblikuje informacije za odločanje. Zagotavljati mora pravočasne, razumljive, ustrezne, zanesljive in primerljive informacije s čim nižjimi stroški (Bergant, 2007, str. 41).

S kazalnikom mislimo relativno število, dobljeno s primerjavo dveh velikosti, ki ima določeno spoznavno moč in omogoča oblikovati sodbo o procesih ali stanjih. Kazalnik je lahko opredeljen kot:

- indeks – je relativno število, ki izraža razmerje med istovrstnima podatkom. Pogosto ga pomnožimo s 100, da dobimo odstotni indeks;
- koeficient – je relativno število, ki izraža razmerje med primerljivima raznovrstnima velikostma. Koeficient je praviloma imenovano število in ga le redkeje izražamo kot odstotni koeficient, kjer bi izračunano razmerje pomnožili s 100;

- stopnja udeležbe – je relativno število, ki izraža razmerje med dvema istovrstnima velikostma, od katerih se prva nanaša na del in druga na celoto istega pojava. Najpogosteje se pomnoži s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Računovodski kazalniki temeljijo na računovodskih podatkih, katerih izračun je praviloma naloga računovodstva in katerih predstavitev je povezana s pripravo letnega računovodskega poročila, ki pojasnjuje letne računovodske izkaze. Glede na izhodišče v bilanci stanja in izkazu uspeha ter na potrebe po finančnem in gospodarskem načinu presojanja razvršča SRS 29 kazalnike na:

- kazalnike stanja financiranja,
- kazalnike stanja investiranja,
- kazalnike stanja vodoravnega finančnega ustroja,
- kazalnike obračanja,
- kazalnike gospodarnosti in
- kazalnike donosnosti.

Kazalnike pa je mogoče tudi medsebojno povezati, tako da je posamezni kazalnik pojasnjen z drugimi kazalniki (Kavčič et al., 1999, str. 608).

Posamezni kazalnik dobi pravo izrazno moč, ko ga primerjamo:

- z vrednostjo kazalnika pri konkurenčnih podjetjih, ki poslujejo v isti panogi,
- s povprečjem panoge,
- z najboljšimi podjetji.

Pri izračunavanju kazalnikov se lahko pojavljata dve napaki, in sicer:

- kazalniku se pripiše drugačna izrazna moč, kot jo dejansko ima,
- pri njegovem izračunu se uporabijo napačni podatki.

Zato je treba preveriti, ali so podatki oblikovani skladno z računovodskimi standardi in ali so v računovodskih izkazih predstavljeni na ustrezen način (Šmelcer, 2007, str. 15).

Analiza na podlagi kazalnikov omogoča (Štefe, 2011, str. 64):

- jasnost in razumevanje informacij o poslovanju podjetja,
- primerljivost informacij s preteklimi rezultati in konkurenčnimi podjetji,
- ugotavljanje pomembnejših odstopanj pri poslovanju,
- prikaz prednosti in slabosti poslovanja z vidika okolja podjetja,
- oblikovanje mnenja o preteklem poslovanju ter napoved prihodnje uspešnosti podjetja.

3.3 KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA

Kazalniki stanja financiranja so usmerjeni v analizo financiranja podjetja (pasivna stran bilance stanja), pri čemer nas zanima delež kapitala, dolgov in časovnih razmejitev v strukturi vseh virov financiranja. Nekatere kazalnike iz te skupine dobimo že na podlagi navpične analize bilance stanja. Ti kazalniki so pomembni pri dolgoročnih odločitvah o politiki financiranja podjetja, med zunanje uporabnike pa sodijo posojilodajalci podjetja, saj kažejo tveganost glede vračil glavnice in obresti (Hočevar in Igličar, 1997, str. 231).

Pri proučevanju virov sredstev nas zanima predvsem ugodnost razmerja med lastnimi in tujimi viri financiranja. Razmerje naj bi bilo 1 : 1, kar pomeni, da naj bo ena enota tujega vira pokrita z enoto kapitala. Le takšno razmerje omogoča dokaj varno naložbo tujega kapitala, saj bo ta v primeru stečaja vrnjen. Po drugi strani pa visok delež tujih virov financiranja marsikdaj omogoča izpeljavo načrtovanih investicij, kar pomeni večjo odvisnost podjetja in večjo stopnjo tveganja zaradi zadolževanja.

Osnovni kazalniki te skupine so:

- stopnja lastniškosti financiranja,
- stopnja dolžniškosti financiranja,
- stopnja razmejenosti financiranja,
- stopnja dolgoročnosti financiranja,
- stopnja kratkoročnosti financiranja,
- stopnja osnovnosti kapitala,
- koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja.

3.3.1 Stopnja lastniškosti financiranja

Kazalnik kaže delež oziroma odstotek kapitala v celotni pasivi podjetja. Čim višja je vrednost kazalnika, večji je delež kapitala oziroma trajnih virov med celotnimi viri sredstev. Vrednost kazalnika 100 oziroma 100 odstotkov bi pomenila, da podjetje nima dolgov, da so vsa sredstva financirana s kapitalom podjetja in da podjetje ni zadolženo (Hočevar in Igličar, 1997, str. 231).

Pri ocenjevanju stopnje kapitalizacije obstaja izkustveno priporočilo, da mora biti stopnja kapitalizacije vsaj 0,5, ko podjetje ne bi imelo več kot polovico obveznosti do tujih virov sredstev. V nasprotnem primeru je varnost naložbe v takšno podjetje za upnika preveč tvegano (Pučko, 2005, str. 130). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{kapital}}{\textit{obveznosti do virov sredstev}}$$

3.3.2 Stopnja dolžniškosti financiranja

Stopnja zadolženosti nam pove, kolikšen del sredstev podjetja je financiran s tujimi viri oziroma dolgovi in se dopolnjuje s prejšnjim kazalnikom. Če podjetje med obveznostmi do virov sredstev nima časovnih razmejitev, se delež dolgov v financiranju lahko izračuna tako, da se od 1 oziroma 100 odšteje delež kapitala v financiranju. Pove, kolikšna je finančna odvisnost podjetja od zunanjih virov financiranja. Višji kot je koeficient (bližje ena), večje je tveganje za posojilodajalca (Hočevar in Igličar, 1997, str. 232). V praksi naj bi bila najvišja stopnja zadolženosti 0,70 oziroma odvisno od konkretnega podjetja. Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{dolgovi}}{\textit{obveznosti do virov sredstev}}$$

3.3.3 Stopnja razmejenosti financiranja

Delež pasivnih časovnih razmejitev v financiranju kaže, kakšna je stopnja financiranja z nekakšnimi prehodnimi obračunskimi postavkami. Gre za stanje odloženih prihodkov ali vnaprej vračunanih stroškov (odhodkov), česar ni mogoče obravnavati kot dolg do koga drugega po stanju v določenem trenutku (Kavčič in Kokotec, 1999, str. 610). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{dolgoročne in kratkoročne časovne razmejitve}}{\textit{obveznosti do virov sredstev}}$$

3.3.4 Stopnja dolgoročnosti financiranja

Ta kazalnik kaže, koliko sredstev financira podjetje s trajnimi in dolgoročnimi viri. Pri tem kazalniku velja pravilo: podjetje naj financira s trajnimi in dolgoročnimi viri vsa stalna sredstva in del gibljivih sredstev. Ta kazalnik je eden tistih, ki jih med prvimi ugotavljajo banke pri analizi poslovanja podjetja in ugotavljanju njegove kreditne

spodobnosti (Usenik, 2000, str. 102). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{kapital} + \textit{dolgoročne rezervacije} + \textit{dolgoročni dolgovi}}{\textit{obveznosti do virov sredstev}}$$

3.3.5 Stopnja kratkoročnosti financiranja

Kazalnik prikazuje udeležbo kratkoročnih dolgov, ki zajemajo tudi kratkoročni del dolgoročnih dolgov, to je tisti del, ki zapade v obdobju, krajšem od leta dni (Kavčič et al., 1999, str. 610). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{kratkoročni dolgovi} + \textit{kratkoročne PČR}}{\textit{obveznosti do virov sredstev}}$$

3.3.6 Stopnja osnovnosti kapitala

Kazalnik poda izrazno moč, prav tako njegov izračun. Stanje osnovnega kapitala je začetni del kapitala, ki obsega tudi vplačani presežek kapitala (Kavčič et al., 1999, str. 611). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{osnovni kapital}}{\textit{kapital}}$$

3.3.7 Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja

Ta kazalnik imenujemo tudi finančni vzvod. Kaže razmerje med dolgovi in kapitalom. Večji je kazalnik, večji je delež dolgov med viri financiranja (Hočevar in Igličar, 1997, str. 233). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{dolgovi}}{\text{kapital}}$$

3.4 KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA

S kazalniki stanja investiranja analiziramo strukturo sredstev, se pravi aktivno stran bilance stanja. S kazalniki izvedemo navpično analizo bilance stanja. Kazalniki investiranja so pomembni predvsem za menedžment podjetja, ki odloča o investicijah v posamezne vrste sredstev, manj pa za zunanje uporabnike, in so močno odvisni od dejavnosti, ki jo podjetje opravlja (Hočevar in Igličar, 1997, str. 234).

Med osnovne kazalnike stanja investiranja sodijo:

- stopnja osnovnosti investiranja,
- stopnja obratnosti investiranja,
- stopnja dolgoročnosti investiranja,
- stopnja kratkoročnosti investiranja.

3.4.1 Stopnja osnovnosti investiranja

Kot osnovna sredstva je mogoče jemati vsa neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva, nikakor pa ne nevplačanega vpisanega kapitala. Vrednost kazalnika je odvisna od dejavnosti, ki jo podjetje opravlja (Kavčič et al., 1999, str. 611). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)}}{\text{sredstva}}$$

3.4.2 Stopnja obratnosti investiranja

Obratna sredstva skupaj s kratkoročnimi finančnimi naložbami ustvarjajo gibljiva sredstva. Na kazalnik lahko bistveno vpliva tudi to, ali podjetje posluje v lastnih prostorih z lastno opremo ali pa za vse plačuje najemnino (Kavčič et al., 1999, str. 612). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{obratna sredstva}}{\textit{sredstva}}$$

3.4.3 Stopnja dolgoročnosti investiranja

V števcu imamo vsa stalna sredstva po bilanci stanja, imenovalec pa je opremljen kot pri drugih kazalnikih te skupine (Kavčič et al., 1999, str. 613). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti) + dolgoročne finančne naložbe}}{\textit{sredstva}}$$

3.4.4 Stopnja kratkoročnosti investiranja

Izračun kazalnika pove udeležbo obratnih sredstev, kratkoročnih finančnih naložb in kratkoročnih AČR v vseh sredstvih (Kavčič et al., 1999, str. 613). Kazalnik pomnožimo s 100, da dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{kratkoročna sredstva + kratkoročne AČR}}{\textit{sredstva}}$$

3.5 KAZALNIKI VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo plačilno sposobnost. Izračunamo jih tako, da upoštevamo podatke na aktivni in pasivni strani bilance stanja ter jih primerjamo med seboj. Ti kazalniki so posebno zanimivi za posojilodajalce. Za poslovodstvo podjetja pa so kazalniki zanimivi zato, da lahko ocenijo ugled pri posojilodajalcih, torej kreditno sposobnost podjetja. Manjša je kreditna sposobnost podjetja, težje bo podjetje dobilo posojilo in višja bo obrestna mera (Hočevar in Igličar, 1997, str. 236).

Med osnovne kazalnike vodoravnega finančnega ustroja sodijo:

- koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev,
- koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev,
- koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev,
- hitri koeficient,

- pospešeni koeficient,
- kratkoročni koeficient.

3.5.1 Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev

Kazalnik prikazuje lastniško financiranje osnovnih sredstev. Če je kazalnik manjši od 1, pomeni, da osnovna sredstva financirajo drugi in da se v zvezi z njimi pojavljajo tudi dolgovi. Dobre vrednosti kazalnika so pribl. 1 ali več in pomenijo, da lastniki financirajo več kot samo osnovna sredstva (Kavčič et al., 1999, str. 613).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{kapital}}{\textit{osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)}}$$

3.5.2 Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev

Dobre vrednosti kazalnika so okoli 1 ali več, saj so dolgoročna sredstva financirana z lastnimi viri financiranja. Kazalnik je koeficient, ki ga lahko pomnožimo s 100, z njim pa prikazujemo relativni obseg lastniškega financiranja dolgoročnih sredstev.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{kapital}}{\textit{dolgoročna sredstva}}$$

3.5.3 Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev

S tem kazalnikom se prikazuje dolgoročno financiranje dolgoročnih sredstev. Kazalnik, večji od 1, pomeni, da so dolgoročno financirana tudi kratkoročna sredstva. Kazalnik, manjši od 1, pomeni, da so dolgoročna sredstva delno financirana tudi kratkoročno. Lahko pričakujemo, da bo podjetje z nizko vrednostjo kazalnika imelo težave z likvidnostjo (Kavčič et al., 1999, str. 613).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{dolgoročni viri}}{\textit{dolgoročna sredstva}}$$

3.5.4 Hitri koeficient

Kazalnik prikazuje razmerje med likvidnimi sredstvi v določenem trenutku in kratkoročnimi dolgovi, ki pa lahko zapadejo v obdobju, krajšem od letu dni. Kot najbolj likvidna sredstva upoštevamo samo razpoložljiva denarna sredstva in kratkoročne finančne naložbe. Kazalnik je lahko manjši, pa v pogledu plačilne sposobnosti ni nobenih težav, saj lahko kratkoročne obveznosti zapadejo dosti pozneje, kot se bodo zbrala dodatna sredstva v podjetju. Nasprotno je lahko vrednost kazalnika večja, pa obstaja zaskrbljenost glede plačilne sposobnosti. Na podlagi tega koeficienta ne moremo trditi, ali bo podjetje plačilno sposobno (Šmelcer, 2007, str. 20).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{likvidna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

3.5.5 Pospešeni koeficient

Pospešeni koeficient kaže razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi dolgovi, le da so iz kratkoročnih sredstev izločene zaloge in aktivne časovne razmejitev. V primerjavi s kratkoročnim je pospešeni koeficient boljše merilo plačilne sposobnosti, saj v števcu vsebuje kategorije, ki so ali denarna ali gibljiva sredstva. Vrednost pospešenega koeficienta se spreminja po posameznih panogah. V večini analiz se kot ugoden razume pospešeni koeficient, večji od 1 (Hočevar in Igljčar, 1997, str. 238). Kazalnik je lahko manjši od 1, pa podjetje ne bo imelo problemov s plačilno sposobnostjo, če bodo kratkoročni dolgovi dospeli v plačilo kasneje, kot se bodo zbrala dodatna denarna sredstva. Kazalnik je lahko tudi večji od 1, pa bo v podjetju obstajala plačilna nesposobnost, saj je kazalnik še v ničemer ne nakazuje. Kazalnik moramo spremljati dnevno, da nas dovolj zgodaj opozori na denarne težave (Šmelcer, 2007, str. 20).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{likvidna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

3.5.6 Kratkoročni koeficient

Kratkoročni koeficient kaže razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi dolgovi (kratkoročna sredstva so gibljiva sredstva, zmanjšana za dolgoročne terjatve iz poslovanja). Pri uporabljanju tega kazalnika in pri njegovem razlaganju moramo biti previdni, saj ne moremo trditi, da se je plačilna sposobnost podjetja povečala, če se je povečala tudi vrednost kazalnika (Hočevar in Igličar, 1997, str. 238).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\textit{kratkoročna sredstva}}{\textit{kratkoročne obveznosti}}$$

3.6 KAZALNIKI OBRAČANJA SREDSTEV

S kazalniki obračanja sredstev ugotavljamo sposobnost posloводства za učinkovito obračanje posameznih vrst sredstev v določenem obdobju, ki je po navadi eno leto. Hitrost obračanja vpliva na uspešnost poslovanja v obdobju. Hitrejše je obračanje sredstev, manj ima podjetje vezanih sredstev. Pri računanju koeficientov obračanja vedno upoštevamo povprečno stanje sredstev, saj primerjamo dinamično opredeljene gospodarske kategorije s statično opredeljenimi gospodarskimi kategorijami, izhajamo delno iz postavk v bilanci stanja in delno iz postavk v izkazu poslovnega izida (Hočevar in Igličar, 1997, str. 240).

Kazalnik obračanja se lahko meri v koeficientu ali v dnevih vezave. Če število dni v letu delimo s koeficientom, dobimo dobo vezave. Za dneve vezave si pomagamo z naslednjo formulo.

$$\frac{365 \textit{ dni}}{\textit{koeficient obračanja}}$$

Med osnovne kazalnike obračanja sodijo:

- koeficient obračanja obratnih sredstev,
- koeficient obračanja zalog materiala,
- koeficient obračanja zalog proizvodov,
- koeficient obračanja terjatev do kupcev,
- koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev.

3.6.1 Koeficient obračanja obratnih sredstev

Ta kazalnik spada med zelo pomembne, vendar je pogosto izračunan povsem neprimerno. Za vse kazalnike obračanja velja, da mora biti imenovalec kakovostno čim bližje števcu (Kavčič et al., 1999, str. 618).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{poslovni odhodki} - \text{amortizacija}}{\text{povprečno stanje obratnih sredstev}}$$

Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja obratnih sredstev, dobimo dneve vezave, ki nam povedo, koliko dni traja, da se obratna sredstva povrnejo v denar.

3.6.2 Koeficient obračanja zalog materiala

Koeficient obračanja zalog materiala kaže število obratov zaloge materiala v proizvodnjo v letu dni. Visok koeficient kaže na dobro poslovanje z zalogami in hitro kroženje materiala, kar vpliva tudi na denarne tokove (Hočevnar in Igličar, 1997, str. 242).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{porabljeni material v letu dni (po nabavnih cenah)}}{\text{povprečna zalog materiala (po nabavnih cenah)}}$$

Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja zalog materiala, dobimo dneve vezave, ki nam povedo, koliko dni traja, da se zaloge materiala povrnejo v letu dni.

3.6.3 Koeficient obračanja zalog proizvodov

Koeficient obračanja zalog proizvodov kaže število obratov zaloge proizvodov v prodajo v letu dni. Visok koeficient kaže na dobro poslovanje z zalogami in hitro prodajo zalog, kar vpliva na denarna sredstva (Hočevnar in Igličar, 1997, str. 241).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{nabavna vrednost prodanih proizvodov}}{\text{povprečna zalog proizvodov}}$$

Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja zalog proizvodov, dobimo dneve vezave, ki nam povedo, koliko dni traja, da se zaloge proizvodov povrnejo v denar.

3.6.4 Koeficient obračanja terjatev do kupcev

Koeficient kaže povprečno dobo vezave terjatev do kupcev. Nizka vrednost kazalnika kaže nižjo dobo vezave terjatev, kar je za podjetje dobro, saj se terjatve hitro spreminjajo v denar. Višja vrednost kazalnika pa nas opozori na slabšo plačilno sposobnost podjetja, saj ima preveč terjatev in posledično manj denarnih sredstev (Šmelcer, 2007, str. 22).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{prejemki od kupcev}}{\text{terjatve do kupcev}}$$

Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja terjatev do kupcev, dobimo dneve vezave, ki nam povedo, koliko dni traja, da dobimo plačilo od kupcev.

3.6.5 Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev

Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev nam pove povprečen obrat obveznosti do dobaviteljev in je zanimiv predvsem v primerjavi s koeficientom obračanja terjatev do kupcev. Smiselno bi bilo, da bi bil plačilni rok do kupcev izravnani s plačilnim rokom obveznosti do dobaviteljev (Hočevar in Igličar, 1997, str. 242).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{poslovni odhodki}}{\text{povprečno stanje obveznosti do dobaviteljev}}$$

Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja obveznosti do dobaviteljev, dobimo dneve vezave, ki nam povedo, koliko dni traja, da podjetje poplača svoje obveznosti do dobaviteljev.

3.7 KAZALNIKI GOSPODARNOSTI

Kazalniki gospodarnosti kažejo učinkovitost poslovanja podjetja, če so prihodki večji od odhodkov. Čim večji so prihodki v primerjavi z odhodki, tem večja je gospodarnost. Gre torej za presojanje racionalnosti velikosti v imenovalcu izračuna. Za izračun vrednost kazalnika uporabljamo podatke samo iz izkaza poslovnega izida (Melavc, Turk, 1995, str. 472).

Med kazalnike gospodarnosti sodita:

- koeficient gospodarnosti poslovanja in
- koeficient celotne gospodarnosti.

3.7.1 Koeficient gospodarnosti poslovanja

Kazalnik gospodarnosti poslovanja kaže učinkovitost poslovanja podjetja z naslova dejavnosti podjetja, saj so iz koeficienta izločeni prihodki in odhodki iz financiranja in izredni prihodki in odhodki. Če podjetje v določenem obdobju uspe povečati vrednost kazalnika, pomeni, da je podjetje z manjšimi odhodki – stroški ustvarilo enake prihodke ali pa je imelo podjetje enake odhodke – stroške, vendar je povečalo prihodke (Šmelcer, 2007, str. 22). Podjetje posluje gospodarno, kadar je vrednost kazalnika večja od 1.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$$

3.7.2 Koeficient celotne gospodarnosti

Kazalnik kaže razmerje med vsemi prihodki in odhodki podjetja, to je poslovni izid v obdobju, ki kaže tudi gospodarsko intenzivnost dobička ali izgube (Kavčič et al., 1999, str. 622). Podjetje je uspešno, če je vrednost kazalnika večja od 1, ko podjetje prikazuje dobiček.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{prihodki skupaj}}{\text{odhodki skupaj}}$$

3.8 KAZALNIKI DONOSNOSTI

Donosnost (rentabilnost) je zlasti finančna uspešnost poslovanja. Pri kazalnikih donosnosti nas zanima donosnost prihodkov, sredstev in kapitala. Kazalnike donosnosti prihodkov bi lahko uvrstili v ločeno skupino kot kazalnike gospodarnosti. Nekateri kazalniki prihodkov izhajajo že iz navpične analize izkaza uspeha (Hočevar in Igličar, 1997, str. 242).

Med kazalnike donosnosti spadata:

- koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE),
- koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA).

3.8.1 Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE)

ROE (return-on equity) ali kazalnik donosnosti kapitala je s stališča lastnikov najpomembnejši. Kaže, koliko denarnih enot je ustvarila ena denarna enota kapitala. Ali je njihova naložba uspešna, pa lahko ugotovijo tako, da vrednost kazalnika primerjajo z obrestnimi merami dolgoročnih vezav pri banki ali z obrestnimi merami državnih vrednostnih papirjev. Podjetje je uspešnejše, če je vrednost kazalnika višja (Hočevar in Igličar, 1997, str. 246). Višino kazalnika primerjamo s podjetji, ki imajo podobno tveganje, in konkurenti.

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{čisti dobiček}}{\text{kapital} - \text{čisti dobiček}}$$

Kazalnik pomnožimo s 100, ki nam pove, da smo na 100 € kapitala ustvarili dobljeni odstotek čistega dobička.

Če primerjamo kazalnika donosnosti kapitala in sredstev med seboj, lahko iz primerjave razberemo zadolženost podjetja. Če sta si vrednosti kazalnika daleč narazen, to potrjuje precejšno zadolženost podjetja, če pa sta si vrednosti kazalnika blizu, nam pove, da se podjetje financira z lastnimi viri.

3.8.2 Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA)

ROA (return-on-assets) ali kazalnik donosnosti sredstev kaže razmerje med doseženim rezultatom poslovanja in vloženimi sredstvi. Večja je vrednost kazalnika, uspešnejše je podjetje. Pri primerjavi dveh podjetij v isti gospodarski panogi izločimo vpliv financiranja in dobimo podatek o dejanski uspešnosti poslovanja z vloženimi sredstvi (Hočevar in Igličar, 1997, str. 246).

Izračuna se po naslednjem obrazcu.

$$\frac{\text{čisti dobiček}}{\text{sredstva}}$$

Kazalnik pomnožimo s 100, rezultat nam pove, da smo na 100 € sredstev ustvarili dobljeni odstotek čistega dobička.

Da potrdimo rezultat o uspešnem poslovanju podjetja, moramo vrednost kazalnika primerjati s podjetjem, ki se ukvarja z isto gospodarsko panogo.

Če podjetje posluje z izgubo, kazalnika donosnosti ne moremo izračunati.

3.9 SISTEM POVEZANIH KAZALNIKOV

Kazalniki so lahko po logični in deduktivni poti povezani. Na ta način dobimo sisteme kazalnikov, ki predstavljajo zgolj računsko-tehnično povezavo, kjer je izhodiščni kazalnik členjen v dva ali več podkazalnikov, in s tem pridobimo dodatne informacije (Koletnik, 1995, str. 41).

Zelo poznani in uporabni sistemi kazalnikov so:

- a) Du Pontov sistem kazalnikov za predstavitev donosnosti v ZDA,
- b) sistem kazalnikov Centralne zveze elektrotehnične industrije v Nemčiji,
- c) sistem kazalnikov za predstavitev donosnosti in likvidnosti v Nemčiji,
- d) piramidna sestava kazalnikov za predstavitev donosnosti v Veliki Britaniji,
- e) sistem kazalnikov za predstavitev donosnosti v Franciji.

Med najstarejšimi in najbolj znan je Du Pontov sistem kazalnikov, ki ga je uvedlo ameriško podjetje E.I. Du Pont De Nemours and Company, Wilmington, Delaware že leta 1919. Predstavlja logično zbirko matematično povezanih kazalnikov v piramidno obliko, katere izhodiščni kazalnik je ROI ali ROE. Ta sistem ni namenjen samo načrtovanju in nadziranju podjetja, ampak ga je mogoče uporabiti tudi za organizacijske enote, proizvodne programe, funkcije v podjetju in podobno (Koletnik, 1995, str. 42).

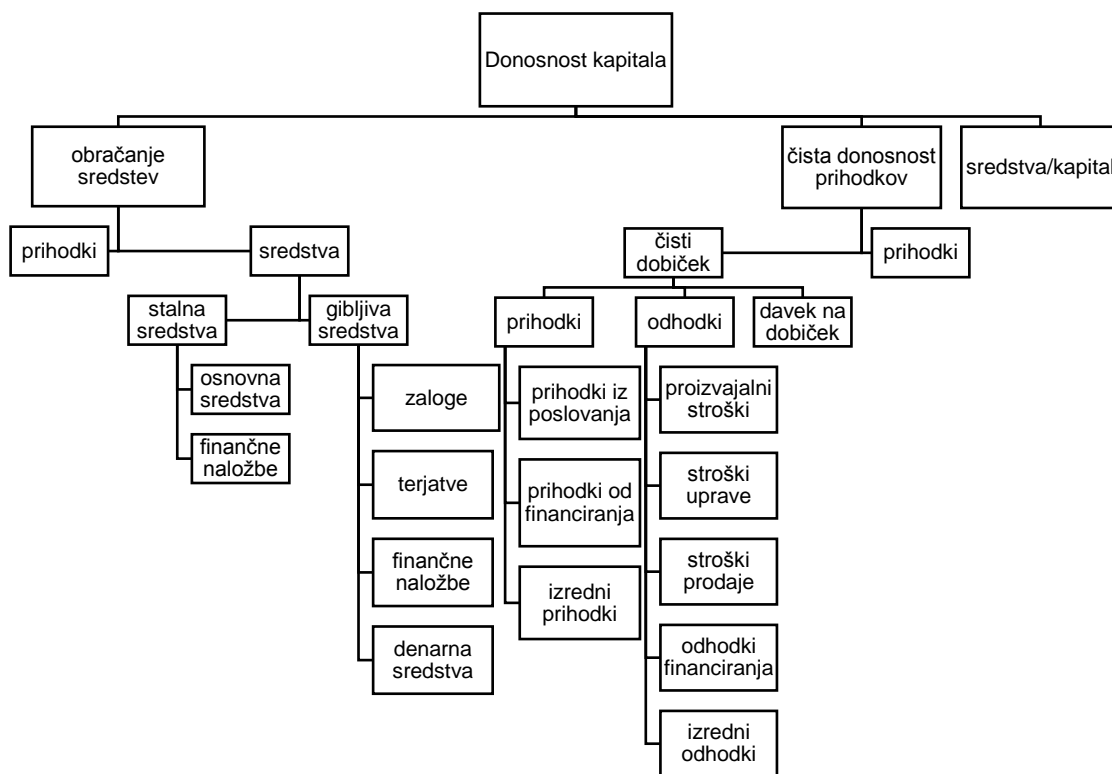
Lastniki postavijo menedžmentu za cilj čim večjo donosnost kapitala. Izhajamo torej iz kazalnika donosnosti kapitala (ROE), ki je odvisen od:

- hitrosti obračanja sredstev – hitrejše je, večja je donosnost kapitala. Menedžment odloča o sestavi sredstev v bilanci stanja (stalna in gibljiva sredstva), poveča obrat sredstev in posledično vpliva na povišanje kazalnika donosnosti kapitala;

- čiste donosnosti prihodkov – v števcu kazalnika je čisti dobiček kot razlika med prihodki in odhodki ter davkom in dobičkom. Menedžment lahko na donosnost vpliva s povečanjem prihodkov, lahko pa tudi z zniževanjem stroškov in odhodkov, iskanjem notranjih rezerv, npr. s povečanjem produktivnosti oziroma z aktivnostmi na področju zniževanja stroškov, ki so odvisne od sposobnosti menedžmenta;
- strukture financiranja – kazalnik primerja sredstva in kapital. Manjši je delež kapitala v financiranju, višja je donosnost kapitala. Menedžment odloča o načinu financiranja sredstev in vpliva na donosnost kapitala (Koletnik, 1995, str. 43).

Na donosnost kapitala torej menedžment lahko vpliva na področju odločitve o investiranju, poslovanju in financiranju. Vendar pa je treba določene odločitve tudi skrbno pretehtati, saj pozitivne spremembe na določenem področju delovanja lahko negativno vplivajo na drugo področje delovanja.

S pomočjo Du Pontovega sistema povezanih kazalnikov lahko pokažemo celotno poslovanje in delo menedžmenta, ki lahko svoje prednosti in slabosti v delovanju podjetja ugotovi, če se primerja s podobnimi ali najboljšimi podjetjem v panogi. V skladu z ugotovitvami sprejema ukrepe za prihodnost (Hočevar in Igličar, 1997, str. 249–250).



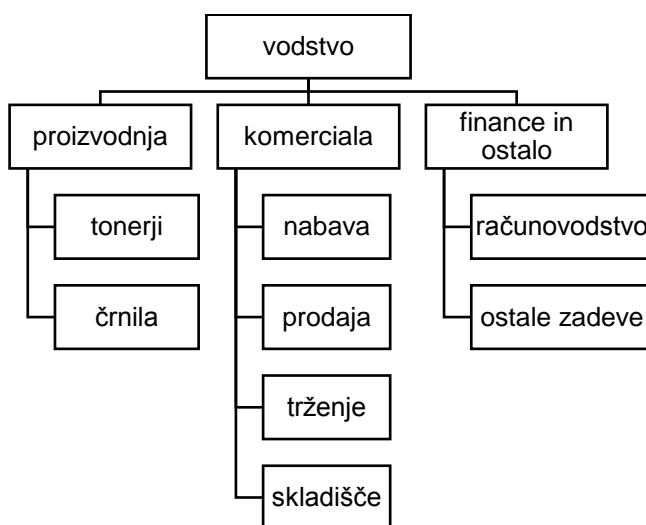
Slika 1: Shema Du Pontovega sistema povezanih kazalnikov
(Vir: Hočevar in Igličar, 1997, str. 248)

4 ANALIZA PODJETJA PAVLIN D.O.O. IN PODJETJA X D.O.O.

4.1 PREDSTAVITEV PODJETJA PAVLIN D.O.O. IN PODJETJA X D.O.O.

Podjetje Pavlin d.o.o. se po velikosti uvršča med majhne družbe z zasebnim kapitalom. Njegova poglavitna dejavnost je trgovina na debelo, po standardni klasifikaciji dejavnosti se uvršča v skupino G/51.850 – trgovina na debelo s pisarniškimi stroji in opremo. Podjetje je na trgu prisotno že 20 let in je uveljavljeno kot zanesljiv ponudnik tako potrošnega materiala za tiskalnike, fakse, fotokopirne stroje kot tudi same pisarniške opreme. Pri ministrstvu za okolje in prostor je podjetje registrirano za zbiranje praznih tonerjev in kartuš, kar ga uvršča med tiste družbe, ki se zavedajo, da se je potrebno posvečati skrbi in varovanju okolja. Primarno dejavnost – trgovino je družba razširila še na proizvodnjo neoriginalnih tonerjev in kartuš za tiskalnike, fotokopirne stroje in fakse. Ima svojo uveljavljeno blagovno znamko HQP, kar pomeni High Quality Print. Potrošniki na slovenskem tržišču jo že poznajo, dolgoročni cilj družbe pa je, da bi z njo prodrla tudi na trge EU. Podjetje je na dan 31. 12. 2012 zaposlovalo 39 oseb.

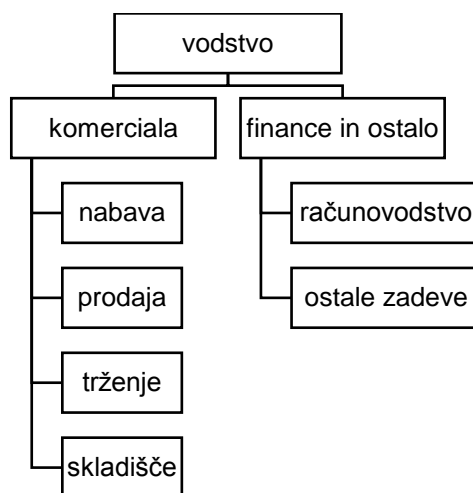
Iz spodnjega organigrama je razvidna organizacijska shema družbe Pavlin d.o.o., v kateri so razvidne proizvodne, prodajne in finančno-splošne funkcije, ki so neposredno odgovorne vodstvu podjetja.



Slika 2: Organizacija podjetja Pavlin d.o.o.
(Vir: Lasten)

Podjetje X d.o.o. se tako kot prvo podjetje uvršča med majhne družbe, katerih osnovna dejavnost se uvršča v skupino G/51.850 – trgovina na debelo s pisarniškimi stroji in opremo. V sedanji obliki obstaja od leta 1991 oziroma 22 let. Osnovna dejavnost podjetja je predvsem ponudba potrošniškega materiala za tiskalnike, fakse, fotokopirne stroje ter same biro opreme. Svojih sedem lokacij ima razpršenih po vsej Sloveniji. Od podjetja Pavlin d.o.o. se razlikuje po tem, da podjetje X d.o.o. nima svoje proizvodnje za neoriginalne tonerje. Podjetje je na dan 31. 12. 2012 redno zaposlovalo 28 oseb.

Iz spodnjega organigrama je razvidna organizacijska shema podjetja X d.o.o., v kateri so razvidne prodajne, finančne funkcije, ki so odgovorne vodstvu podjetja. V nasprotju s podjetjem Pavlin d.o.o. v organizacijski shemi ni proizvodne funkcije, saj v podjetju X d.o.o. ne obstaja.



Slika 3: Organizacija podjetja X d.o.o.
(Vir: Lasten)

4.2 ANALIZA PODJETJA PAVLIN D.O.O. IN PODJETJA X D.O.O. Z RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI

Na podlagi podatkov iz računovodskih izkazov – bilance stanja in izkaza poslovnega izida smo s pomočjo računovodskih kazalnikov analizirali poslovanje podjetja Pavlin d.o.o. in podjetja X d.o.o. za leti 2011 in 2012 ter dobljene podatke primerjali med seboj. Kazalnike smo izračunali na podlagi obrazcev iz teoretičnega dela diplomske naloge.

4.2.1 Kazalniki stanja financiranja

Kazalniki stanja financiranja	Pavlin d.o.o.		X d.o.o.	
	2011	2012	2011	2012
Stopnja lastniškosti financiranja	32,18 %	41,64 %	21,52 %	25,84 %
Stopnja dolžniškosti financiranja	67,82 %	58,35 %	78,47 %	74,15 %
Stopnja dolgoročnosti financiranja	46,87 %	67,50 %	46,15 %	58,70 %
Stopnja kratkoročnosti financiranja	53,13 %	32,50 %	53,84 %	41,29 %
Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja	2,10	1,40	3,64	2,86

*Tabela 1: Kazalniki stanja financiranja
(Vir: Lasten)*

Stopnja lastniškosti financiranja prikazuje finančno neodvisnost oziroma finančno varnost podjetja. Priporočljiva vrednost kazalnika je 50 % ali več. Podjetje Pavlin d.o.o. je v letu 2012 imelo 41,64 % lastnih virov, kar je več kot leta 2011, ko jih je imelo 32,18 %. Prav tako se je podjetju X d.o.o. v letu 2012 zvišala stopnja lastniškosti financiranja z 21,52 % na 25,84 %. Razvidno je, da imata obe podjetji manj kapitala kot tujih virov, čeprav sta z leta 2011 na leto 2012 povišali stopnjo lastniškosti financiranja, vendar nobeno ne dosega priporočljive vrednosti 50 %, čeprav je podjetje Pavlin d.o.o. v boljšem položaju.

Priporočljiva vrednost stopnje dolžniškosti financiranja je 50 % ali manj. Iz tabele 1 je razvidno, da se je vrednost kazalnika v obeh podjetjih z leta 2011 na 2012 zmanjšala. Pri podjetju Pavlin d.o.o. se je vrednost 67,82 % v letu 2011 zmanjšala na 58,35 % v letu 2012, vendar še premalo. V podjetju X d.o.o. se stopnja dolžniškosti financiranja ni občutno zmanjšala, le za 4,32 odstotne točke. Zato je v letu 2012 še vedno imelo 74,15 % tujih virov. V obeh podjetjih vrednosti kazalnika prikazujeta, da sta podjetji preveč zadolženi, pri čemer je podjetje X d.o.o. bolj zadolženo od podjetja Pavlin d.o.o.

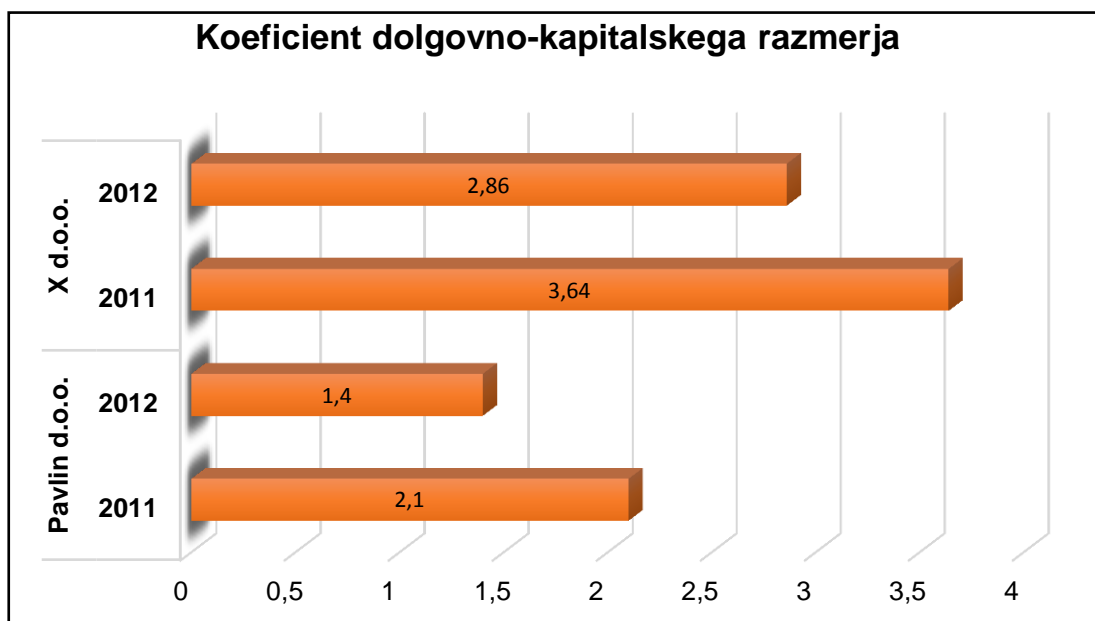
Stopnja dolgoročnosti financiranja predstavlja stopnjo financiranja dolgoročne narave, ki traja več kot eno leto. Ti viri financiranja so kakovostni in vplivajo na večjo varnost poslovanja. Podjetje Pavlin d.o.o. je imelo leta 2011 46,87 % dolgoročnih virov. Leta 2012 se je stopnja povečala na 67,50 %, kar je za podjetje dobro, saj naj bi bili dolgoročni viri v primerjavi z kratkoročnimi višji. Pri podjetju X d.o.o. so se viri z leta 2011 na leto 2012 tudi povišali s 46,15 % na 58,17 %, vendar manj kot pri prvem podjetju.

Stopnja kratkoročnega financiranja prikazuje udeležbo kratkoročnih dolgov in kratkoročnih PČR v obveznostih do virov sredstev. V obeh podjetjih se je stopnja z leta 2011 na leto 2012 zmanjšala, kar je dobro za podjetje. Pri podjetju Pavlin d.o.o. se je stopnja kratkoročnih virov s 53,13 % zmanjšala na 32,50 %. V podjetju X d.o.o. se je vrednost prav tako znižala.

Obe podjetji imata vrednost kazalnika dolgovno-kapitalskega razmerja večjo kot 1, kar pomeni, da imata več dolgov kot kapitala. To kažeta že stopnji lastniškosti in dolžniškosti financiranja. Podjetje X d.o.o. je veliko bolj zadolženo od podjetja Pavlin d.o.o., čeprav je svojo zadolženost v letu 2012 zmanjšalo. Prav tako je zadolženost zmanjšalo podjetje Pavlin d.o.o., kar nakazuje, da podjetje povečuje svojo finančno neodvisnost.

Stopnjo zadolženosti smo ponazorili v grafu, ki prikazuje visoke vrednosti koeficienta obeh podjetij v letih 2011 in 2012. Iz grafa 1 je razvidno, da se je pri obeh podjetjih v letu 2012 zmanjšala vrednost koeficienta, kar je dobro, vendar še vedno premalo za finančno neodvisnost podjetij.

Zadolženost podjetij smo s koeficientom dolgovno-kapitalskega razmerja ponazorili v grafu 1, iz katerega je razvidno, da sta obe podjetji preveč zadolženi. V obeh podjetjih se je sicer zadolženost zmanjšala, vendar še vedno premalo za finančno neodvisnost podjetij.



Graf 1: Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja za leto 2011 in 2012
(Vir: Lasten)

4.2.2 Kazalniki stanja investiranja

Kazalniki stanja investiranja	Pavlin d.o.o.		X d.o.o.	
	2011	2012	2011	2012
Stopnja osnovnosti financiranja	36,62 %	42,10 %	28,23 %	30,52 %
Stopnja obratnosti financiranja	63,04 %	53,02 %	64,98 %	68,37 %
Stopnja dolgoročnosti investiranja	36,96 %	42,76 %	34,33 %	31,57 %
Stopnja kratkoročnosti investiranja	63,04 %	57,23 %	65,66 %	68,42 %

Tabela 2: Kazalniki stanja investiranja za leti 2011 in 2012

(Vir: Lasten)

Obe podjetji sta v letu 2012 povečali delež osnovnih sredstev med vsemi sredstvi. Podjetje Pavlin d.o.o. je delež osnovnih sredstev povečalo s 36,62 % na 42,10 %, zmanjšala pa so se obratna sredstva s 63,04 % na 53,02 % v letu 2012. Ustreznost vrednosti kazalnika osnovnosti in obratnosti financiranja težko opredelimo, ker ne poznamo priporočljive vrednosti kazalnika za dejavnost, ki jo podjetji opravljata. Stopnja dolgoročnosti investiranja se je v podjetju Pavlin d.o.o. povečala za 5,8 odstotnih točk v letu 2012, za isto vrednost pa se je zmanjšala kratkoročnost investiranja.

V podjetju X d.o.o. se je delež osnovnih sredstev v letu 2012 povečal za 2,29 odstotnih točk. Obratna sredstva pa so se v nasprotju s prvim podjetjem povečala s 64,98 % na 68,37 %, zmanjšala pa so se dolgoročna sredstva, ki so bila v letu 2012 31,57 %. Delež kratkoročnih sredstev se je v podjetju X d.o.o. v primerjavi s podjetjem Pavlin d.o.o. povečal, in sicer za 2,76 odstotnih točk.

4.2.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja	Pavlin d.o.o.		X d.o.o.	
	2011	2012	2011	2012
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	0,88	0,99	0,76	0,84
Koeficient kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev	0,87	0,97	0,62	0,82
Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev	1,27	1,58	1,34	1,85
Hitri koeficient	0,15	0,29	0,07	0,05
Pospešeni koeficient	0,70	1,12	0,91	1,25
Kratkoročni koeficient	1,18	1,75	1,21	1,65

Tabela 3: Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja za leti 2011 in 2012

(Vir: Lasten)

Dobre vrednosti koeficienta kapitalne pokritosti osnovnih sredstev so okoli 1 ali več. Podjetje Pavlin d.o.o. je imelo v letu 2011 za 12 % vrednosti osnovnih sredstev najeta posojila, leto kasneje pa le še za 1 %. Iz koeficienta kapitalne pokritosti dolgoročnih sredstev izhaja, da je podjetje Pavlin d.o.o. v letu 2011 13 % dolgoročnih sredstev financiralo s tujimi viri financiranja, v letu 2012 pa le še 3 %. Dobra vrednost kazalnika je 1 ali več. Iz koeficienta dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev vidimo, da podjetje upošteva pravilo zdravega financiranja, ker je vrednost kazalnika več kot 1, kar pomeni, da ne obstaja tveganje za dolgoročno plačilno nesposobnost.

Vrednost hitrega koeficienta je v obeh letih zelo nizka. To, da ta kazalnik meri statične ekonomske kategorije (denarna sredstva in kratkoročne finančne naložbe) na določen dan, še ne pomeni, da je podjetje nelikvidno, saj ne zapadejo vse kratkoročne obveznosti na isti dan. Iz tabele 3 je razvidno, da je leta 2011 podjetje imelo vrednost pospešenega koeficienta 0,70. Leta 2012 se je vrednost povečala na 1,12, kar pomeni, da bo podjetje sposobno z likvidnimi sredstvi in pričakovanimi prilivi z naslova kratkoročnih terjatev poravnati vse kratkoročne obveznosti, kar je za podjetje ugodno.

Priporočljiva vrednost kazalnika pri kratkoročnem koeficientu je 2 ali vsaj 1,5. Iz tabele 3 je razvidno, da je podjetje napredovalo, saj je leta 2011 imelo vrednost kazalnika 1,18. Leta 2012 so povečali vrednost na 1,75, kar pomeni, da je podjetje sposobno s kratkoročnimi sredstvi pokriti vse kratkoročne obveznosti. Ocenjujemo, da podjetje ne bo imelo težav s plačilno sposobnostjo.

Podjetji nimata večjih razlik pri vrednosti kazalnikov, razen pri hitrem koeficientu, kjer ima podjetje X d.o.o. precej nižjo vrednost od primerjalnega podjetja. Podjetju X d.o.o. se je kapitalna pokritost osnovnih sredstev v letu 2012 povečala na 84 %, kar je dobro, vendar še premalo. Vrednost kapitalne pokritosti dolgoročnih sredstev se je z leta 2011 na 2012 povečala, vendar ne dovolj, saj vrednost še vedno ne dosega 1 ali več, kot je priporočljivo. Tako je podjetje v letu 2011 38 % dolgoročnih sredstev financiralo s tujimi viri financiranja, kar je preveč. Leto kasneje je podjetje to zmanjšalo na 18 %, vendar še premalo.

Pri vrednosti dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev vidimo, da tudi podjetje X d.o.o. upošteva pravilo zdravega financiranja, saj sta v obeh letih vrednosti višji od 1, zato ocenjujemo, da podjetje ne bo imelo težav z dolgoročno plačilno nesposobnostjo. Vrednost hitrega koeficienta je zelo nizka, saj je v letu 2011 znašal 0,07, leta 2012 pa je bila še nižja, in sicer 0,05. Kratkoročne finančne naložbe in denarna sredstva so se v letu 2012 zelo znižali, zato je vrednost kazalnika nižja. Pospešeni in kratkoročni koeficient sta se v obeh letih zvišala. Ker je vrednost kazalnika okrog 1 ali več, ocenjujemo, da podjetje ne bo imelo težav s plačilno sposobnostjo.

4.2.4 Kazalniki obračanja

Kazalniki obračanja	Pavlin d.o.o.				X d.o.o.			
	2011	Dnevi vezave	2012	Dnevi vezave	2011	Dnevi vezave	2012	Dnevi vezave
Koeficient obračanja obratnih sredstev	2,80	130 dni	3,52	103 dni	3,21	113 dni	3,08	118 dni
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	6,20	58 dni	7,12	51 dni	4,71	77 dni	4,35	83 dni
Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev	4,25	85 dni	5,95	61 dni	5,87	62 dni	5,74	63 dni

*Tabela 4: Kazalniki obračanja²
(Vir: Lasten)*

Iz tabele 4 izhaja, da je podjetje Pavlin d.o.o. v letu 2011 potrebovalo 130 dni, da so se obratna sredstva povrnila v denar. Leto kasneje se je obrat obratnih sredstev zmanjšal na 103 dni, kar je za podjetje ugodneje. V nasprotju s tem pa se je v podjetju X d.o.o. obrat obratnih sredstev s 113 dni v letu 2011 povečal na 118 dni v letu 2012. Slednje je neugodno za podjetje, saj so se obratna sredstva kasneje povrnila v denar.

Dnevi vezave terjatev do kupcev so bili v podjetju Pavlin d.o.o. veliko ugodnejši, saj so na plačilo kupcev v letu 2011 čakali v povprečju 58 dni, v letu 2012 pa 51 dni, kar je zopet ugodno za podjetje. Podjetje X d.o.o. ima manj ugodna plačila od kupcev, saj so leta 2011 nanje v povprečju čakali 77 dni, v letu 2012 pa kar 83 dni.

Svoje obveznosti do dobaviteljev je podjetje Pavlin d.o.o. v letu 2011 poplačalo v povprečju v 85 dneh. Razmerje je za podjetje ugodno, saj je od kupcev prejelo plačilo v 58 dneh, svoje obveznosti do dobaviteljev pa je poplačalo veliko kasneje. Leto 2012 je obveznosti do dobaviteljev poplačalo v povprečju v 61 dneh, plačilo od kupcev pa je prejelo v povprečju 51 dneh. Podjetje X d.o.o. pa je na svoje plačilo od kupcev v letu 2011 čakalo v povprečju 77 dni, leto kasneje 83 dni, kar ni ugodno za podjetje, zlasti, ker je svoje obveznosti do dobaviteljev v obeh letih poplačalo v

² Kazalnika obračanja zalog materiala in zalog proizvodov nismo izračunali, ker nismo razpolagali s potrebnimi podatki.

povprečju v 63 dneh. Iz podatkov je razvidno, da podjetje X d.o.o. svoje obveznosti do dobaviteljev poplača veliko prej, kot pa dobi plačilo od kupcev.

4.2.5 Kazalniki gospodarnosti

Kazalnika gospodarnosti	Pavlin d.o.o.		X d.o.o.	
	2011	2012	2011	2012
Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,01	1,01	1,01	1,01
Koeficient celotne gospodarnosti	1,00	1,01	1,00	1,00

*Tabela 5: Kazalnika gospodarnosti
(Vir: Lasten)*

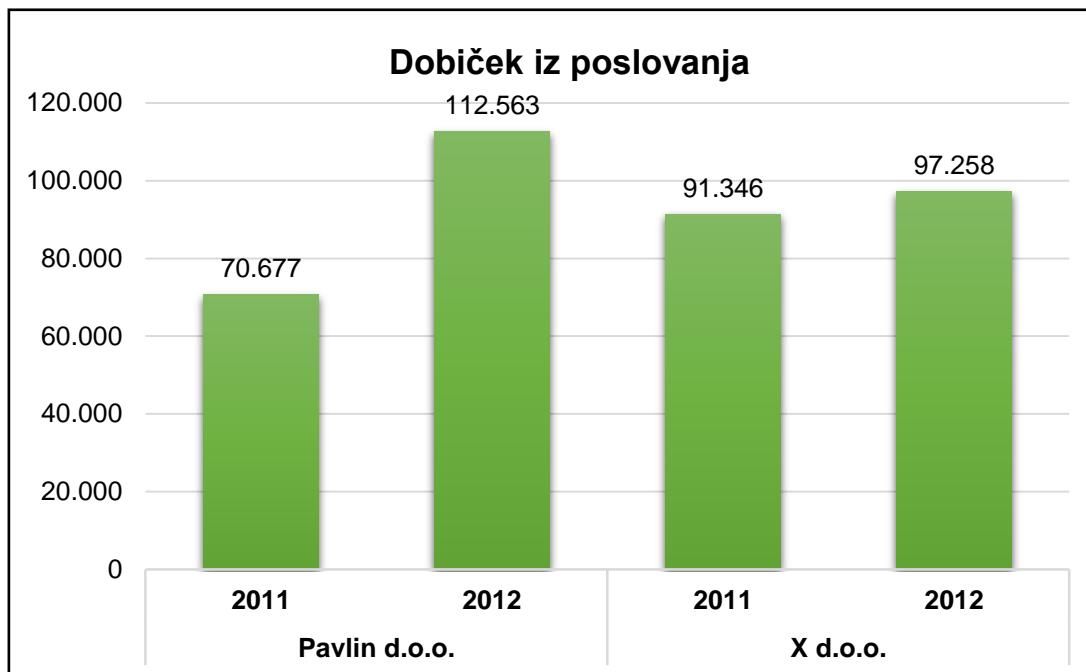
Gospodarnost poslovanja nam pove gospodarnost poslovanja podjetja v osnovni dejavnosti, saj so prihodki in odhodki iz financiranja in drugi prihodki in odhodki izločeni. Podjetje Pavlin d.o.o. je v obeh letih ustvarilo dobiček iz poslovanja, najboljši rezultat je proučevano podjetje doseglo v letu 2012, ko je ustvarilo 112.563 € dobička iz poslovanja. Leto poprej je podjetje ustvarilo 70.677 € dobička iz poslovanja, pa čeprav je bilo poslovnih prihodkov več kot leto kasneje. Leta 2012 je bilo manj poslovnih odhodkov, zato je bilo dobička več kot leta 2011. V obeh letih je že osnovna dejavnost ustvarila dobiček.

Če rezultate primerjamo s podjetjem X d.o.o., vidimo, da tudi to podjetje posluje z dobičkom. Leta 2011 je ustvarilo 91.346 € dobička iz poslovanja, leto kasneje pa je dobiček narasel na 97.258 €, kar je manj, kot znašal dobiček iz poslovanja v podjetju Pavlin d.o.o.

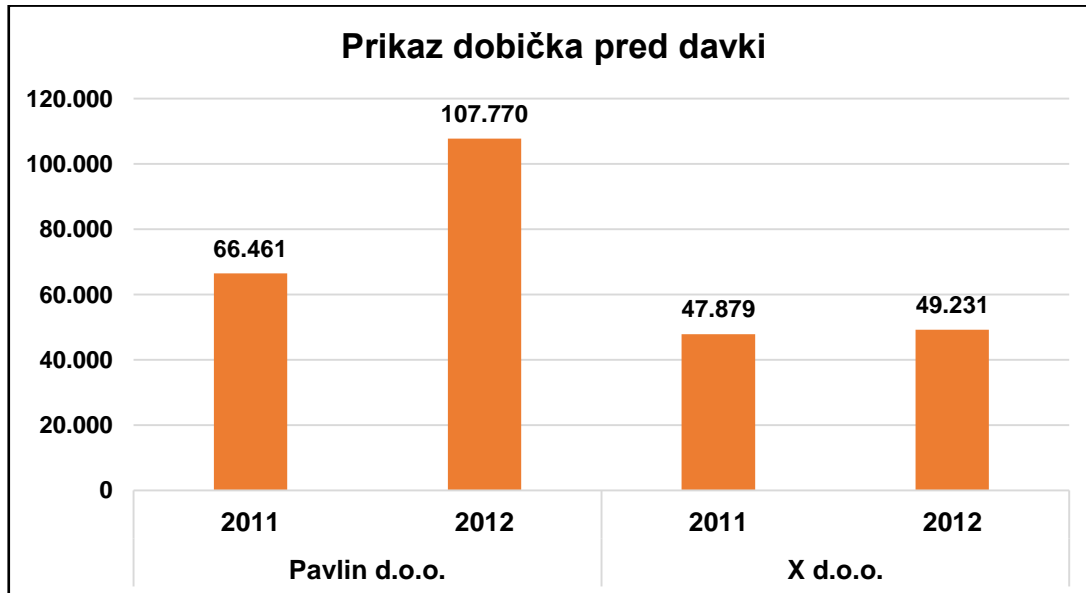
V obeh podjetjih ter v obeh letih so vrednosti kazalnika celotne gospodarnosti večje od 1, kar pomeni, da sta podjetji kot celota poslovali gospodarno. Podjetje Pavlin d.o.o. je leta 2011 ustvarilo 66.461 € čistega dobička pred davki, leto kasneje pa 107.770 €, od tega je bilo 90.428 € čistega poslovnega dobička. Za podjetje Pavlin d.o.o. je bilo leto 2012 veliko uspešnejše od leta 2011.

Podjetje X d.o.o. je prav tako ustvarilo dobiček pred davki, vendar precej manj od primerjanega podjetja. Tudi za to podjetje je bilo leto 2012 uspešnejše, saj je bil dobiček pred davki v višini 49.231 €, od tega je bilo za 39.259 € čistega poslovnega dobička, za leto 2011 pa je ta znašal 39.095 €.

V grafu 3 smo ponazorili dobiček iz poslovanja podjetja Pavlin d.o.o. in podjetja X d.o.o. Iz grafa je razvidno, da je podjetje Pavlin d.o.o. v letu 2012 precej povečalo dobiček iz poslovanja, medtem ko podjetje X d.o.o. ni ustvarilo občutne razlike v dobičku v obeh letih.



Graf 3: Dobiček iz poslovanja za leti 2011 in 2012
(Vir: Lasten)



Graf 4: Prikaz dobička pred davki za leti 2011 in 2012
(Vir: Lasten)

V grafu 4 je prikaz višine dobička pred davki v letih 2011 in 2012. Rast dobička pred davki je najbolj viden v letu 2012 v podjetju Pavlin d.o.o.

4.2.6 Kazalniki donosnosti

Kazalnika smo izračunali na podlagi bilance stanja in izkaza poslovnega izida za leti 2011 in 2012. Donosnosti ne bi računali, če bi podjetji poslovali z izgubo, ker poslujeta pozitivno in uspešno, smo kazalnika donosnosti lahko izračunali.

Kazalnika donosnosti	Pavlin d.o.o.		X d.o.o.	
	2011	2012	2011	2012
Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (ROE)	4,32 %	7,54 %	6,20 %	5,86 %
Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA)	1,33 %	2,92 %	1,25 %	1,43 %

Tabela 6: Kazalnika donosnosti za leti 2011 in 2012

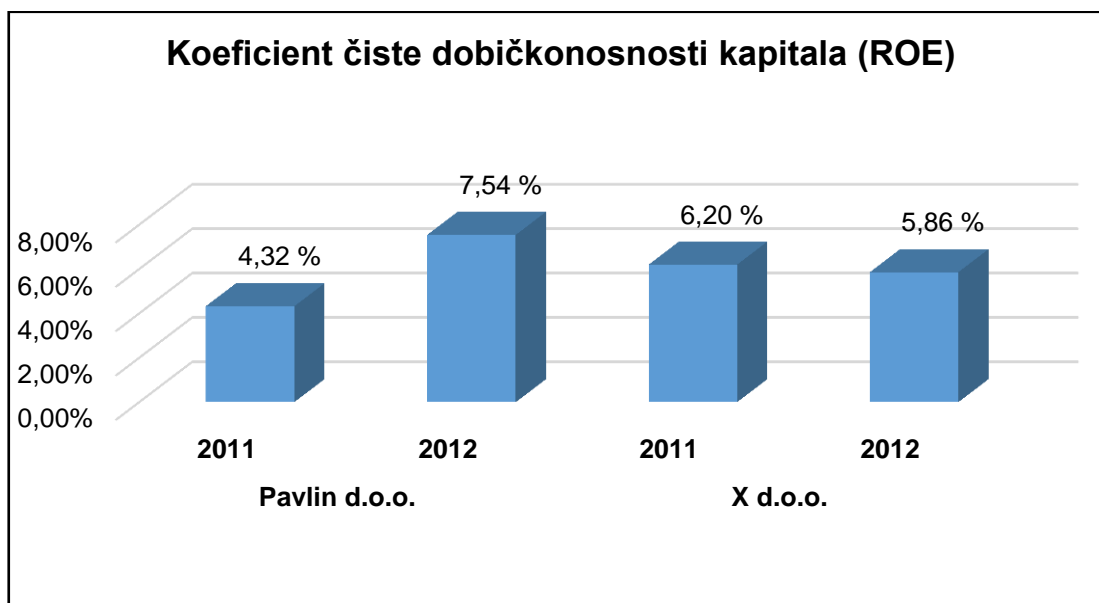
(Vir: Lasten)

Dobičkonosnost kapitala ali ROE (return-on-equity) je predvsem zanimiva za lastnike podjetja, saj kaže, koliko denarnih enot je ustvarila ena denarna enota kapitala. Donosnost kapitala lahko primerjamo z bančno obrestno mero. Podjetje Pavlin d.o.o. je leta 2011 na 100 € kapitala ustvarilo 4,32 € čistega dobička, leto kasneje pa 7,54 %. Iz tega je razvidno, da je podjetje leta 2012 precej izboljšalo donosnost kapitala v primerjavi z letom poprej.

Podjetje X d.o.o. nima večjih sprememb glede donosnosti kapitala z leta 2011 na leto 2012, le da je leta 2011 na 100 € kapitala ustvarilo 6,20 € čistega dobička, kar je nekoliko več kot leto kasneje.

Dobičkonosnost sredstev ali ROA (return-on-assets) pove, koliko čistega dobička podjetje ustvari s sredstvi, ki jih ima. Nobeno izbrano podjetje pri donosnosti sredstev ne izstopa. Podjetje Pavlin d.o.o. je leta 2011 doseglo 1,33-odstotno donosnost sredstev, v letu 2012 pa se je povečala za 1,59 odstotnih točk.

Podjetje X d.o.o. tudi pri donosnosti sredstev ni imelo večjih sprememb glede povečanja ali zmanjšanja donosnosti v obeh letih. Večjo donosnost sredstev je doseglo leta 2012, saj je na 100 € sredstev ustvarilo 1,43 € čistega dobička.



*Graf 5: Grafični prikaz donosnosti kapitala za leti 2011 in 2012
(Vir: Lasten)*

V grafu 5 je prikaz donosnost kapitala, izstopa le podjetje Pavlin d.o.o., ki je v letu 2012 ustvarilo več čistega dobička, medtem ko podjetje X d.o.o. te razlike ni ustvarilo, ampak je v letu 2012 donosnost celo zmanjšalo.

5 PRIMERJALNA ANALIZA OBRAVNAVANIH PODJETIJ

V diplomski nalogi smo na podlagi podatkov iz računovodskih izkazov izračunali računovodske kazalnike za podjetji Pavlin d.o.o. in X d.o.o. v letih 2011 in 2012. Z medsebojno primerjavo kazalnikov smo ugotavljali, katero podjetje je uspešnejše in zakaj, ter ali podjetji poslujeta z dobičkom ali izgubo.

Ugotovili smo, da sta podjetji v proučevanih letih dobro poslovali, da jima poslovanje ne prinaša izgub, da pa je podjetje Pavlin d.o.o. po obsegu poslovanja večje podjetje, kar se vidi tudi pri prihodu od prodaje.

Iz kazalnikov stanja financiranja je razvidno, da sta obe podjetji imeli več tujih kot lastnih virov, da sta v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 zmanjšali svojo finančno odvisnost od tujih virov, vendar še vedno premalo. Podjetje Pavlin d.o.o. je imelo v letu 2012 41,46 % lastnih virov, medtem ko je podjetje X d.o.o. precej bolj zadolženo, saj je imelo konec leta 2012 le 25,84 % lastnih virov. Podjetje X d.o.o. izkazuje visoko stopnjo zadolženosti, kar pomeni, da s takim podjetjem ni varno poslovati. V obeh podjetjih so se v letu 2012 povečali dolgoročni viri in hkrati

zmanjšali kratkoročni viri, kar je z vidika obvladovanja tveganja plačilne sposobnosti dobro.

Za obe podjetji smo pri kazalniku kapitalske pokritosti osnovnih sredstev izračunali, da sta v letu 2012 zmanjšali pokritost osnovnih sredstev s tujimi viri, kar je dobro. Vendar je imelo podjetje X d.o.o. v letu 2012 še vedno premalo osnovnih sredstev pokritih s kapitalom, saj je 16 % vrednosti osnovnih sredstev financiralo s tujimi viri, kar je občutno preveč. Podjetje Pavlin d.o.o. pa je v letu 2012 skoraj vsa osnovna sredstva financiralo s kapitalom.

Iz izračunanih koeficientov dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev vidimo, da sta obe podjetji tako v letu 2011 kot tudi 2012 upoštevali pravilo zdravega financiranja, zato ocenjujemo, da ne obstaja tveganje dolgoročne plačilne nesposobnosti. Obe podjetji sta v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 vrednost kazalnika povečali. Pri kazalniku pospešenega koeficienta sta obe podjetji povečali svojo vrednost iz leta 2011 na leto 2012, toda pri tem kazalniku je bilo podjetje X d.o.o. uspešnejše, saj je svojo vrednost povečalo z 0,91 na 1,25 v letu 2012, kar je za 0,13 več kot primerjano podjetje Pavlin d.o.o. v letu 2012. Obe podjetji sta imeli v letu 2012 vrednost višjo od 1, zato ocenjujemo, da nobeno podjetje ne bo imelo likvidnostnih težav.

Iz kazalnikov obračanja je razvidno, da je podjetje Pavlin d.o.o. uspešnejše pri upravljanju z obratnimi sredstvi, saj so se dnevi vezave v letu 2012 zmanjšali v primerjavi z letom 2011, kar pomeni, da so se obratna sredstva prej povrnila v denar. Terjatve do kupcev so se zmanjšale in podjetje Pavlin d.o.o. je prej poplačalo svoje obveznosti do dobaviteljev. V podjetju X d.o.o. se je število dni vezave obračanja obratnih sredstev v letu 2012 povišalo na 118, kar ni ugodno za podjetje, saj so svoje obveznosti do dobaviteljev poravnali v povprečju v 63 dneh prej, kot pa so prejeli plačilo od kupcev. Dnevi vezave terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev naj bi bili izenačeni.

Iz izkazov poslovnega izida v letih 2011 in 2012 izhaja, da sta obe podjetji poslovali pozitivno oziroma sta že z izvajanjem osnovne dejavnosti ustvarjali dobiček. Obe podjetji sta v letu 2012 povečali dobiček iz poslovanja in celotnega poslovanja. Podjetje Pavlin d.o.o. je občutno povečalo donosnost kapitala, saj je v letu 2012 ustvarilo za 3,22 € več čistega dobička na 100 € kapitala kot leto prej, kar za podjetje X d.o.o. ne velja, saj se je njegova donosnost kapitala še zmanjšala. Donosnost sredstev sta obe podjetji v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 povečali.

6 ZAKLJUČEK

V poslovnem okolju prihaja do hitrih sprememb, ki jih je včasih težko dohajati, zato se morajo podjetja hitro in pravilno odzivati, da lahko preživijo. Zaradi napačnih odločitev lahko podjetje postane nelikvidno oziroma začne poslovati z izgubo. Da do tega ne pride, potrebuje kakovostne informacije za odločanje. Z analizo z računovodskimi kazalniki lahko hitro in enostavno ocenimo poslovanje podjetja v določenem obdobju, vendar pa kazalniki ne omogočajo vsebinskega pogleda v vzroke za dosežene rezultate. Ne prikazujejo nam dejavnikov, ki so odločilno prispevali k uspehu oziroma neuspehu podjetja, saj nas lahko en sam kazalnik hitro zavede in pripelje do napačnih sklepov.

V diplomski nalogi smo z računovodskimi kazalniki analizirali dve uveljavljeni podjetji, ki sta zanesljiva ponudnika potrošnega materiala za tiskalnike, fakse in ostali pisarniški material z 20-letnim delovanjem na trgu. Najpomembnejše ugotovitve analize so, da podjetji nimata likvidnostnih težav, saj sta sposobni plačevati vse kratkoročne obveznosti s kratkoročnimi sredstvi. Na vse to pa vpliva tudi uspešno vodenje podjetij v preteklosti. Iz primerjalne analize izhaja, da podjetje Pavlin d.o.o. posluje gospodarnejše ter je kljub splošni krizi v gospodarstvu dobiček v letu 2012 še povečalo. Vsi ključni računovodski kazalniki podjetja so boljši kot v podjetju X d.o.o. Tudi politika zaposlovanja v podjetju pripomore k bistvenemu zmanjšanju ali povečanju stroškov za zaposlene, saj predstavljajo pomemben delež poslovnih odhodkov. Število zaposlenih se je v podjetju Pavlin d.o.o. v letu 2012 zmanjšalo za 6 oseb, medtem ko so v podjetju X d.o.o. število zaposlenih v letu 2012 povečali za 3 osebe, kar pomeni povečanje stroškov za podjetje.

Ključno vprašanje je, zakaj je podjetje Pavlin d.o.o. v letu 2012 uspešnejše od podjetja X d.o.o. Ocenjujemo, da zato, ker je v letu 2012 uspelo zmanjšati svojo zadolženost, kar zmanjšuje tudi stroške. Podjetje posluje gospodarnejše z več lastnimi sredstvi. Za dobiček, ki ga je podjetje Pavlin d.o.o. ustvarilo v letu 2012, bi predlagali, da ga v prihodnje vlaga v stalna – dolgoročna sredstva, kakršna bi bila npr. investicija v povečanje lastne proizvodnje. Za obe podjetji bi bilo pozitivno, da bi več vlagali v zaposlene oziroma njihovo izobraževanje, nagrajevanje itd., saj so bolj usposobljeni in nagrajeni zaposleni tudi bolj motivirani za uspešnejšo delo.

Računovodski kazalniki imajo to slabost, da nam ne povedo, ali bo podjetje tudi v prihodnosti dosegalo enake rezultate. Eno takšnih vprašanj je plačilna sposobnost. V Sloveniji je velik problem plačilna nedisciplina, ki je že mnoga podjetja spravila v nezavidljiv položaj, da npr. podjetje ne vidi drugega izhoda kot prenehati z dejavnostjo, ki jo opravlja. Tudi podjetji Pavlin d.o.o. in X d.o.o. imata vse večje težave z neplačniki. Ker podjetji še poslujeta uspešno ter z dobičkom, sta še sposobni pravočasno poravnati svoj dolg do dobaviteljev. Podjetji sta sicer v letu

2012 zmanjšali svojo zadolženost, toda če kupci svojih obveznosti ne bodo pravočasno poravnali, se lahko v prihodnje zgodi, da tudi obravnavani podjetji ne bosta mogli poravnati svojih obveznosti do bank, dobaviteljev in zaposlenih.

Na koncu moramo omeniti tudi konkurenco na trgu. Gre predvsem za uvoznike blaga iz vzhodnih držav, predvsem s Kitajske. Nizka vrednost uvoženega blaga podjetju Pavlin d.o.o., ki ima lastno proizvodnjo tonerjev, otežuje poslovanje, saj nizka cena uvoženega blaga slovenskemu izdelku močno znižuje ceno in s tem prihodek oziroma dobiček podjetju. Prav tako tudi za podjetje X d.o.o. to predstavlja konkurenco pri poslovanju.

LITERATURA IN VIRI

- *Ajpes*. Javna objava letnih poročil za podjetje Pavlin d.o.o. in podjetje X d.o.o. Pridobljeno 2. 10. 2013 z naslova <http://www.ajpes.si/JOLP/prikaz.asp>.
- Bergant, Ž. (2007). *Osnove analize poslovanja*. Ljubljana: Abeceda storitve.
- Berkopec, B. (2006). *Analiza izkaza finančnega izida za potrebo presojanja plačilne sposobnosti podjetja: primer Krka*. Specialistično delo, Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Duhovnik, M. (1995). *Dolgoročno financiranje podjetja z vrednostnimi papirji*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Duhovnik, M. (2003). *Obračunski in denarni tokovi kot podlaga za ugotavljanje uspešnosti*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Kavčič, S., Kokotec, M., Koželj, S., Melavc, D., Odar, M., Turk, J. (1999). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Kavčič, S. (2002). *Letna konferenca preizkušenih računovodij. Zbornik referatov 5. letne konference preizkušenih računovodij*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Hočevar, M., Igličar, A. (1997). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Koletnik, F. (1995). *Analiza računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Koletnik, F. (1997). *Analiziranje računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Koletnik, F. (2006). *Proučevanje računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Usenik, M. (2000). *Računovodstvo in finančno poslovanje*. Novo mesto: Ekonomska šola.
- Pučko, D. (2005). *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

- *Slovenski računovodski standardi* (2006). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Šmelcer, M. (2007). *Analiza uspešnosti poslovanja podjetja Pavlin d.o.o.* Diplomsko delo, Ljubljana: Center za poslovno usposabljanje.
- Štefe, E. (2011). *Analiza bilanc z revizijo*. Kranj: Interno gradivo za višjo strokovno šolo, B&B.
- Turk, J., Melavc, D. (1995). *Uvod v računovodstvo*. Kranj: Moderna organizacija.

SEZNAM PRILOG

Priloga 1: Vodoravna analiza bilance stanja za podjetji Pavlin d.o.o. in X d.o.o. leti 2011 in 2012	43
Priloga 2: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida za podjetji Pavlin d.o.o. in X d.o.o. za leti 2011 in 2012	44

KAZALO SLIK

Slika 1: Shema Du Pontovega sistema povezanih kazalnikov	24
Slika 2: Organizacija podjetja Pavlin d.o.o.	25
Slika 3: Organizacija podjetja X d.o.o.	26

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja za leto 2011 in 2012	28
Graf 2: Pomembni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja za leti 2011 in 2012	31
Graf 3: Dobiček iz poslovanja za leti 2011 in 2012	34
Graf 4: Prikaz dobička pred davki za leti 2011 in 2012	34
Graf 5: Grafični prikaz donosnosti kapitala za leti 2011 in 2012.....	36

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kazalniki stanja financiranja.....	27
Tabela 2: Kazalniki stanja investiranja za leti 2011 in 2012	29
Tabela 3: Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja za leti 2011 in 2012	29
Tabela 4: Kazalniki obračanja	32
Tabela 5: Kazalnika gospodarnosti.....	33
Tabela 6: Kazalnika donosnosti za leti 2011 in 2012	35

**PRILOGA 1: VODORAVNA ANALIZA BILANCE STANJA ZA
PODJETJI PAVLIN D.O.O. IN X D.O.O. ZA LETI 2011 IN 2012**

	Pavlin d.o.o.		X d.o.o.	
	Podatki so v EUR			
	2011	2012	2011	2012
SREDSTVA	3,725.985	3,096.653	3,107.045	2,739.787
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	1,377.068	1,324.355	1,066.718	865.066
1. Neopredmetena sredstva	11.556	6.067	3.155	1.586
2. Opredmetena osnovna sredstva	1,352.895	1,297.746	874.166	834.785
3. Dolgoročne finančne naložbe	12.617	20.542	168.275	15.000
4. Dolgoročne poslovne terjatve	0	0	0	0
5. Odložene terjatve za davek	0	0	0	0
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	2,345.923	1,769.405	2,035.973	1,866.409
1. Sredstva za prodajo	0	0	0	0
2. Zaloge	953.035	636.449	505.607	445.230
3. Kratkoročne finančne naložbe	0	130.250	21.354	1.354
4. Kratkoročne poslovne terjatve	1,086.223	843.132	1,405.225	1,364.566
5. Denarna sredstva	306.665	159.574	103.787	55.259
C. KRATKOROČNE AČR	2.994	2.893	4.354	8.312
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	3,725.985	3,096.653	3,107.045	2,739.787
A. KAPITAL	1,199.104	1,289.532	668.946	708.205
1. Osnovni kapital	175.890	175.890	48.406	48.406
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PČR	0	0	0	0
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	547.080	800.935	765.167	900.243
1. Dolgoročne finančne obveznosti	547.080	800.935	765.167	900.243
2. Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0	0	0
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	1,979.619	1,006.111	1,672.123	1,130.805
1. Kratkoročne finančne obveznosti	406.000	15.000	559.823	113.575
2. Kratkoročne poslovne obveznosti	1,573.619	991.111	1,112.300	1,017.230
D. KRATKOROČNE PČR	182	75	809	534

Vir: Ajpes, Javna objava letnih poročil za podjetje Pavlin d.o.o. in podjetje X d.o.o.

**PRILOGA 2: VODORAVNA ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA
ZA PODJETJI PAVLIN D.O.O. IN X D.O.O. ZA LETI 2011 IN 2012**

	Pavlin d.o.o.		X d.o.o.	
	Podatki so v EUR			
	2011	2012	2011	2012
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	6,730.777	6,007.056	6,627.300	5,939.264
2. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	30.978	3.023	700	1.600
3. Stroški blaga, materiala in storitev	5,444.652	4,889.811	5,881.697	5,181.518
4. Stroški dela	998.609	852.760	563.294	586.279
5. Odpisi vrednosti	232.185	138.980	85.717	57.385
6. Drugi poslovni odhodki	15.632	15.965	5.946	18.424
7. Finančni prihodki iz danih posojil	30	523	8.934	2.789
8. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	34.066	21.115	2.949	3.467
9. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	35.848	25.623	51.193	67.716
10. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	1.250	3.207	3.207	165
11. DRUGI PRIHODKI	1.975	3.903	310	14.478
12. DRUGI ODHODKI	3.189	1.504	1.260	880
13. DAVEK IZ DOBIČKA	16.795	17.342	8.784	9.972
14. ČISTI POSLOVNI IZID	49.666	90.428	39.095	39.259
15. PRENESENI ČISTI DOBIČEK/ČISTA IZGUBA	918.394	968.060	574.348	613.443
16. BILANČNI DOBIČEK/IZGUBA	968.060	1,058.488	613.443	652.702

Vir: Ajpes, Javna objava letnih poročil za podjetje Pavlin d.o.o. in podjetje X d.o.o.